

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 29/22
V Lucemburku dne 22. února 2022

Rozsudek ve věci C-160/20
Stichting Rookpreventie Jeugd a další

Cigarety s filtrem: metoda stanovená Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO) pro určování maximálních úrovní emisí dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého, na kterou odkazuje unijní právo, je platná a uplatnitelná vůči výrobcům cigaret

Jelikož však tato metoda nebyla vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie, nelze ji obecně uplatňovat vůči jednotlivcům, jako jsou sdružení na ochranu zdraví spotřebitelů

V červenci a srpnu 2018 podala Stichting Rookpreventie Jeugd (Nadace pro prevenci užívání tabáku u mládeže, Nizozemsko) a čtrnáct dalších entit (dále jen „žalobci“) u Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (Nizozemský úřad pro kontrolu potravin a spotřebního zboží) návrh na vydání příkazu. Žalobci uvedený orgán žádali, aby zajistil, že cigarety s filtrem nabízené spotřebitelům v Nizozemsku dodržují při svém užití v souladu se svým určením maximální úrovně emisí dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého stanovené směrnicí 2014/40¹, a aby nařídil výrobcům, dovozcům a distributorům tabákových výrobků, aby cigarety s filtrem, které tyto maximální úrovně emisí nedodržují, stáhli z trhu.

Proti rozhodnutí o zamítnutí uvedeného návrhu žalobci podali správní odvolání ke státnímu tajemníkovi. Po zamítnutí tohoto odvolání podali žalobci žalobu k rechtbank Rotterdam (soud v Rotterdamu, Nizozemsko). Tvrdili, že čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40² nevyžaduje použít určitou metodu měření úrovní emisí a že mimo jiné z různých studií vyplývá, že ke stanovení přesných úrovní emisí z cigaret s filtrem užívaných v souladu s jejich určením by měla být použita jiná metoda měření („*Canadian Intense*“).

Rechtbank Rotterdam podal k Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se zejména platnosti čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 s ohledem na zásadu transparentnosti³, několik ustanovení unijního práva⁴, jakož i s ohledem na rámcovou úmluvu Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku⁵.

Soudní dvůr svým rozsudkem, vydaným velkým senátem, potvrzuje platnost uvedeného ustanovení, přičemž má za to, že toto ustanovení je v souladu zejména se zásadami a ustanoveními unijního práva a mezinárodního práva, jichž se týká žádost o rozhodnutí o předběžné otázce⁶.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES (Úř. věst. 2014, L 127, s. 1). Článek 3 odst. 1 této směrnice stanoví maximální úrovně emisí dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého v cigaretách uvedených na trh nebo vyrobených v členských státech (dále jen „maximální úrovně emisí stanovené směrnicí 2014/40“).

² Podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 „[e]mise dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého z cigaret se měří na základě normy ISO 4387 v případě dehtu, normy ISO 10315 v případě nikotinu a normy ISO 8454 v případě oxidu uhelnatého. Přesnost měření dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého se určuje podle normy ISO 8243.“

³ Stanovená v čl. 1 druhém pododstavci a v čl. 10 odst. 3 SEU, v čl. 15 odst. 1 a v čl. 298 odst. 1 SFEU, jakož i v článku 42 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

⁴ Článek 114 odst. 3 a čl. 297 odst. 1 SFEU, nařízení Rady (EU) č. 216/2013 ze dne 7. března 2013 o elektronickém vydávání Úředního věstníku Evropské unie (Úř. věst. 2013, L 69, s. 1) a články 24 a 35 Listiny.

⁵ Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku (dále jen „rámcová úmluva“), uzavřená v Ženevě dne 21. května 2003, jejímiž stranami jsou Evropská unie a její členské státy.

⁶ Zejména čl. 5 odst. 3 rámcové úmluvy.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 musí být maximální úroveň emisí, stanovené uvedenou směrnicí pro cigarety určené k uvedení na trh nebo vyrobené v členských státech, měřeny podle metod měření vyplývajících z norem ISO, na které uvedené ustanovení odkazuje. Směrnice totiž závazně odkazuje na uvedené normy ISO a nezmiňuje žádnou jinou metodu měření.

Zadruhé Soudní dvůr analyzoval platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 nejprve z hlediska zásady transparentnosti. V tomto ohledu uvádí, že ačkoli uvedené ustanovení odkazuje na normy ISO, které nebyly vyhlášeny v Úředním věstníku, nestanoví žádné omezení týkající se přístupu k uvedeným normám, a to ani podmíněním tohoto přístupu podáním žádosti na základě ustanovení týkajících se přístupu veřejnosti k dokumentům evropských orgánů⁷. Pokud jde dále o platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 z hlediska nařízení č. 216/2013⁸, Soudní dvůr poznamenal, že vnitřní legalitu této směrnice nelze na základě judikatury zkoumat z hlediska uvedeného nařízení. Konečně pokud jde o platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 z hlediska čl. 297 odst. 1 SFEU⁹, vykládaného ve světle zásady právní jistoty, Soudní dvůr uvádí, že unijní normotvůrce může s ohledem na širokou posuzovací pravomoc, kterou má v rámci výkonu pravomocí, které jsou mu svěřeny, pokud jeho činnost předpokládá volby politické, ekonomické a sociální povahy a pokud má provést komplexní posouzení a hodnocení, v aktech, které přijímá, odkázat na technické normy vypracované normalizačním orgánem, jako je Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO).

Soudní dvůr nicméně uvádí, že zásada právní jistoty vyžaduje, aby odkaz na takové normy byl jasný, přesný a s předvídatelnými účinky, tak aby se dotčené osoby mohly orientovat v právních stavech a vztazích, na které se vztahuje unijní právní řád. V projednávané věci má Soudní dvůr za to, že vzhledem k tomu, že odkaz učiněný v čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 na normy ISO tento požadavek splňuje a že uvedená směrnice byla vyhlášena v Úředním věstníku, pouhá okolnost, že uvedené ustanovení odkazuje na normy ISO, které nejsou v současnosti takto vyhlášeny, nemůže zpochybnit platnost tohoto ustanovení.

Pokud však jde o uplatnitelnost norem ISO vůči jednotlivcům, Soudní dvůr připomíná, že na základě zásady právní jistoty lze uvedené normy, které se staly závaznými prostřednictvím unijního legislativního aktu, uplatňovat obecně vůči jednotlivcům pouze tehdy, pokud byly samy vyhlášeny v Úředním věstníku. Při neexistenci vyhlášení norem, na které odkazuje čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40, v Úředním věstníku nemohou jednotlivci obecně znát metody měření úrovně emisí stanovených uvedenou směrnicí pro cigarety. Naproti tomu, pokud jde o uplatnitelnost norem ISO vůči podnikům, Soudní dvůr zdůrazňuje, že v rozsahu, v němž uvedené podniky mají prostřednictvím vnitrostátních normalizačních orgánů přístup k úřednímu a autentickému znění norem uvedených v čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40, lze vůči nim uvedené normy uplatňovat.

Zatřetí, pokud jde o platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 z hlediska čl. 5 odst. 3 rámcové úmluvy¹⁰, Soudní dvůr uvádí, že posledně uvedené ustanovení nezakazuje jakoukoliv účast tabákového průmyslu na definování a uplatňování právní úpravy týkající se kontroly tabáku, ale má jen zabránit tomu, aby byla politika stran této úmluvy v oblasti kontroly tabáku ovlivňována zájmy tohoto průmyslu. Pouhá účast tabákového průmyslu na vypracování dotčených norem v rámci ISO tudíž nemůže zpochybnit platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43, Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

⁸ Nařízení (EU) č. 216/2013 stanoví zejména pravidla pro vyhlášení aktů unijního práva v Úředním věstníku.

⁹ Podle tohoto ustanovení „[l]egislativní akty se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie. Vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.“

¹⁰ Uvedené ustanovení stanoví, že při vytváření a realizaci svých politik v oblasti veřejného zdraví týkajících se kontroly tabáku budou smluvní strany postupovat takovým způsobem, aby v souladu s vnitrostátními právními předpisy ochránily tyto politiky před komerčními a ostatními zájmy tabákového průmyslu.

Začtvrté, pokud jde o platnost čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/40 z hlediska požadavku na vysokou úroveň ochrany lidského zdraví¹¹, jakož i z hlediska článků 24 a 35 Listiny¹², Soudní dvůr zdůrazňuje, že podle ustálené judikatury nemůže být platnost tohoto ustanovení směrnice 2014/40 posuzována na základě studií uvedených předkládajícím soudem v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Tyto studie totiž pocházejí z doby po 3. dubnu 2014, datu přijetí uvedené směrnice.

Zapáté a na posledním místě Soudní dvůr upřesňuje vlastnosti, které musí vykazovat metoda měření emisí z cigaret, která má být použita, za účelem ověření dodržení maximálních úrovní emisí stanovených směrnicí 2014/40 v případě, že odkaz učiněný v čl. 4 odst. 1 této směrnice na normy ISO nelze uplatňovat vůči jednotlivcům. Konstatuje, že tato metoda musí být vhodná, s ohledem na vědecký vývoj nebo mezinárodně dohodnuté normy, k měření úrovní emisí vypouštěných když je cigareta používána v souladu s jejím určením, a jejím základem musí být vysoká úroveň ochrany lidského zdraví, zejména v případě mladých lidí. Přesnost měření získaných touto metodou musí být ověřena laboratořemi schválenými a sledovanými příslušnými orgány členských států ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2014/40. Vnitrostátnímu soudu přísluší posoudit, zda metody skutečně používané pro měření úrovní emisí jsou v souladu se směrnicí 2014/40, bez ohledu na její čl. 4 odst. 1.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499.

¹¹ Zejména podle čl. 114 odst. 3 SFEU.

¹² Článek 24 Listiny se týká práv dítěte. Článek 35 Listiny se týká ochrany zdraví.